

Janko Samec:
Koledniki.

Prišli smo... in čujte: s sabo
kolo sreče nosimo.

O, povejte: kakšno srečo
z njega naj vam strosimo?

Čiri, čari... fr! okoli —
Enkrat se je zavrtele.
To se pravi, da posebno
srečno bo vse vaše delo.

Čiri, čari... fr! okoli —
Dvakrat šlo je v brzem krogu.
To se pravi: vaše prošnje
bodo uslišane pri Bogu.

Čiri, čari... fr! okoli —
Trikrat se je obrnilo.
To se pravi: trikrat dajte,
da vse to se bo zgodilo.

Hvala, hvala! — Res, veliko
zdaj je naše radovanje.
Naj pa letos kar najlepše
bode vaše godovanje!

Silvin Sardenko:

Nove jaselce.

Pomislite, pri nas ni letos —
 nikjer drevesca mičnega,
 drevesca ni božičnega!
 Drugače z očkom smo sklenili:
 Postavili smo jaselce,
 velike nove jaselce.

Celo golobje mimo hiše
 počasi poletavajo
 in v sobo pogledavajo.
 In mucka čaka izpred okna,
 če bi se našel kje in kdaj
 med jagneti en prostor vsaj.

Po dolgih dneh se bomo zbrali
 ob naših novih jaselcah,
 ob naših lepih jaselcah.
 Andrej se vrne od vojakov,
 in iz tujine odnekod
 gotovo pride stric Metod.

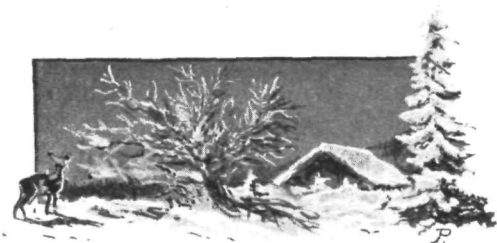
In peli bomo pesmi tiste,
 ki jih je pela babica,
 na vek vesela babica.
 Nemara pride nas poslušat,
 in angelov priplava z njo
 kot božič svetih več od sto.

In dedek — če bo grlo dalo —
 on nam bo pravil stórije
 od zvezd in večne glórije.
 Ne bó ga, ki bi vmes zadremal.
 Kdo more spati tisti čas,
 ko Jezus se rodi za nas?

Anton Žužek:

Zima.

Ves svet je v belih pajčolanih
 v nebo razgledi vsi zastrti —
 na nemi gozd, golé ravani
 je legla zima, sestra smrti.

Lea Fatur:

Matjažek.**5. Bič je dobro zdravilo.**

Zaskelelo je po hrbtu... In kakor da se koplje iz Gline tam pod mlinom, se je zdelo Matjažku, ko je vrgel sunkoma roke v vis in skočil na noge. Toda zazibale so se, odrevenele in položile ubogega dečka spet na tla. Pa je zasikaló in zaskelelo po mečih... Kakor krogla se je skrčil Matjažek in skočil — odprl težke veke — zamižal prestrašen. Kam je spet odšla mama? Zakaj ga je prinesla nazaj Turkom? In dečki v žakljih so še tu, tudi še tu. Hudi Turek pa odpira žaklje, iztrese dečke, kakor da so orehi, in vihti nad njimi vozlati bič. Trdi, premrli so dečki, pa bič jih segreje. Turek se pa reži z zobmi, ki so kakor od zmaja v Vrbskem jezeru in mu molijo izpod brk, ki so kakor stara metla. Tudi Matjažek ni več žakelj-deček. Majhen Turek pobira za Ibrahimom žaklje in otipava dečke, če imajo kaj zanj. Matjažku odtrga trak pri sablji, vzame tul in mu sleče jaketo. Matjažek strmi za njim, potem zavpije: »Jaketo mi daj! Ropar turški, malhar!«

Ibrahim se obrne in zažuga z bičem. Prestrašen prosi Matjažek: »Ne stric Turek, ne! Bom priden!«

O Jezusček s Svete gore! Sablja je zlomljena, lok je strt, jaketa je proč, klobuka ni, mame ni, Celovca ni — sami Turki so okrog njega — in ubogi zmrznjeni dečki se stiskajo v kup! In tam naprej odvezujejo moške in ženske raz konj in od konjskih repov. Ljudje stočejo in si tarejo roke in noge. In tam naprej je gozd. Turki tam sekajo drva in jih zlagajo ob vodi, ki teče mimo, kurijo, koljejo jance, mečejo drob psom, ki so se priklatili za Turki, psi se pa tepejo za drob z orli in krokarji, ki se spuščajo z dreves.

Kakor mravelj je Turkov. Vse ti mrgoli pred očmi: Svitki, kape, sablje, sulice, vse zbada, reže, boli. Ubogi dečki se stiskajo kakor ovčke Podkrnosom, kadar zatuli volk v gozdu, in kakor mamičine piške, kadar zabrlizgne jastreb.

»Ko bi mogli zbežati v gozd.« se ozira največji deček.

»Kam?« se stresejo drugi. »Poglej, koliko jih je, poglej pse!«

Pa hodi že Ibrahim okoli njih in kaže bič: »Pozdravim vas s tem-le, seme pasjeversko! Kmalu boste hvalili preroka.«

Oh! Kakšna je Matjažkova glava! Svatba, punt, sablja, klobuk, hlače, ogenj, žakelj — vse se meša v njej. In zebe ga, dečka ubogega, ker nima jakete.

Pa pride dobri Turek z velikim hlebcom kruha. Reže in daje dečkom: »Jejte, dečki, in ne bojte se! Nič hudega vam ne bo pri nas. Vojaki postanete, in naš mogočni sultan ima sedem stolpov zlata.«

»Jezus naš! Pomagaj nam!« zastočejo dečki in ne marajo kruha, ki jim ga ne reže mama. Pa Ibrahim kaže bič, a Turek, ki ravna janca pri bližnjem ognju, se smeji: »Ne kličite, dečki, vaših svetcev! Jih ni doma. Alah je z nami.«

Matjažku se povesi otrpla roka s kruhom: Koliko pravi hudi Turek, da ima sultan zlata? Sultan je v proštiji in je priklenjen, zlato je pa v grajski kleti, in kača ima ključe. Nič ne ve Turek, Ali svetniki, ljubi Bogek — pa morda res niso doma? ... Mar znajo Turki

tudi moliti? Poglej, kako se umivajo ob vodi, kako razgrinjajo po tleh pisane koce, poklekujejo nanje in bijejo s čelom ob tla!

Od ognjev diši po pečenem, diši kakor na svatbi. Umazan Turek kliče: »Hej junaci! Slavite Alaha, ki je dal pravovernim v last črede nevernikov.« Drugi vpije: »Nabrusimo nože! Trde so bile koroške buče!«

Pa se krohočejo, posedajo okrog ognja, krešejo nož ob nož, režejo kose kakor štruce z janca, mlaskajo, se norčujejo iz kristjanov in kažejo dečkom meso: »Kadar pojedete vi — se boste mastili vi.«

Največji izmed dečkov se boji: »Ne bo zadosti jancev za tako velika usta, še nas bodo! Velikim bodo pa porezali nos in ušesa.«

»Ali jih bodo odrli na meh?«

»Kaj pa jim hoče človeška koža?« vpraša manjši deček.

»Jako lepo piskajo na tak meh. Tudi čevlje si delajo iz kože,« se strese največji. »Pa tudi jermene si režejo z živega telesa. In vpregajo ljudi v oralo namesto živine, kakor so viteza Bojka.«

»Pa zakaj so jim nos in ušesa?«

»Sultanu jih pošiljajo — jih ima za zajtrk.«

Globoko se zamišlja Matjažek v to uganko. Pa dečki zavpijejo: »Že gre po enega od nas!« — in porivajo drug drugega pred seboj. Matjažek se nima kam skriti. Vidi, da gre oni dobri Turek naravnost proti njemu, in sliši dečka, ki šepeta: »Najbolj okrogel in mehak je ta!«

Matjažek prosi Turka, ki ga je prijel za roko: »Ne, stric Turek, ne!«

»Kaj se pa bojiš? Pogrel se boš,« mu reče Turek in odnese Matjažka, ki sliši še: »Pogrel se bo — o je!«

Zatrepetala Matjažek in gleda, kdaj bo sunil kak nož vanj. Toda Turki režejo janca in se smejejo Matjažku, ki si ga je položil dobri Turek na kolena in mu otipava rebra. Reče: »Močan deček bo, vrl janičar! Nekaj piastrov si upam dobiti zanj.«

Hudi Ibrahim pa kakor da dvomi: »Če le ne bo preveč robe na trgu! Pod Muratom smo imeli toliko zasužnjenih, da si dal rad dva za koštrunovo glavo. Zasužnjili smo kar 50.000 Srbov. Za par opank smo dali odrastlo lepo dekle. Po leški bitki si dobil vojaka za polič moke, po nikopoljski so posekali več tisočev vitezov kar na mestu.«

»Seveda,« skomizgne star Turek, ves opraskan. »Če naletiš na zanikarnost, ki te zadržuje po potu, je bolje, da jo pobiješ na mestu.«

V pogovor zakliče nekdo od drugega ognja: »Požurite se, junaki! Nismo še v Bosni!«

»Ne, ni Sotla Miljačka!« odgovori tja Ibrahim. »Medina-Saraj!«

»Bosna-Saraj! Čuvaj te Alah!« kličejo drugi Turki, in noži škrtajo hitreje po obranem jančevem košu. S strahom opazuje Matjažek

može: so zdaj siti? In dečki iz kupa mu kličejo: »Ne bodo te — saj gremo že naprej!«

Res se oglase rogovi, in Matjažek steče k dečkom. Uboga mu glava! To trobi, žvižga, vpije, biči sikajo — vozlati biči, ki imajo v vsakem koncu železen kamen! — človek bi zatulil — poskočil. Svitki in kape, sablje in sulice — vse mrgoli pred očmi. Sem in tja švigajo konji, stiskajo se dečki v čredo, tam naprej pa vežejo ženske in moške na debelo vrv v dolgo vrsto kakor konje.

Nihče se ne upira, ne prosi. Vedo dečki, da zmore Turek več kakor ata in mama, in vedo veliki ljudje, da zmore Turek več ko gospod prošt in stric Andrej, ki briše svetnike, in več kakor gospod v gradu, ki mu pravijo »gosposka« in ki mu morajo ata nositi tiste preklicane davke...

»Hodi, pasje seme!« zarobanti Ibrahim. Bič napodi dečke — Matjažka je izpodneslo. Pa takoj se vidi spet na visokem in pred seboj polno upognjenih glav in bežečih nog. Dobri Turek je pobral Matjažka. Ah dečki! Kako morajo teči revčki pred konji in biči! Pa pade kateri — in drugi gredo čezenj. Zavrti se v glavi Matjažku — pade spet globoko — pa pride mama, preljuba...

(Dalje prihodnjic.)

Maksimov:

Materina prošnja.

Prižgala lučke je nocoj
v božični noči in prosila:
»Oj pridi, pridi, otrok moj,
iz teme k lučki vsaj nocoj!
Odpri srce kot tisti čas,
ko meni gledal si v obraz,
in skupno sva molila . . .
Ugledal, zlati otrok moj,
boš zopet srečo mladih let
in našel dušni pokoj svoj,
ki ti oropal ga je svet —
Tema je vladala do zdaj
v tej koči revni vsak večer,
le danes davne sreče slaj
odpira mi tolažbe vir,
da svetlo lučko spet uzreš,
ki si izgrešil jo v temi
in mamici nov up užgeš,
ki temne dni ji razsvetli . . .«

A v daljnem mestu mlad rudar
boječe stopa pred oltar;
zamišljen v čas detinskih let,
od blaženosti ves prevzet.

Bistriška:

Boštjančkove lučke.

Diha zemlja in spi... V njenem dihu so sanje. Svetonočni mir je v njih, svetonočna ljubezen, svetonočna sreča. Nebesa so poslala te sanje na zemljo. Diha zemlja v pokoju, v ljubezni, v sreči.

Vas Gorosek pod goro je toplo gnezdece, v miru postavljeno, v sreči oblagodarjeno, v ljubezni spleteno. Ob vrbah kraj potoka je mala bela hišica: domek Boštjančkov.

Sveta noč. Nebo je prižgano s tisočerimi zvezdami; sanje lepote lijejo od njih na zemljo. Gozdovi šumé v čudežni govorici, bela zasnežena pota molijo v mehkem sneženem objetju, potok skrivnostno prepeva, in vrbe, vse bele, leskečejo, trepečejo, sanjajo. Čudež božji hodi s svojim srcem po zemlji, boža tepena srca, tolaži ranjene duše, objema mehka ličeca otrok...

Boštjanček sedi čisto sam v hiši pri topli peči in čaka božičnega večera. Prva zvezdica je že zagorela na nebu in pomežiknila s svetlim očesom Boštjančku skozi okence. O, kako je je vesel! »Je že tu, je že zunaj sveti večer! Da bi te mogel, zvezdica zlata, ujeti v svojo roko in pobarati: Kako, zvezdica, povej, je nocoj v nebesih?«

Skozi okno ga gleda zvezdica in se mu smehlja... Deček pa steče k mami pred ognjišče: »Mama, mama, saj ste rekli, da zvezde prineso sveti večer. So jih že užgali angelci na nebu za Jezusčka novorojenega.« — Mati nato: »Kar očeta pokličí, da postavita jaselce!«

V visokem, radostnem skoku je odletelo drobno telesce proti hišnim vratom, ravno v naročje očetu, ki je stopil na hišni prag.

»Vidiš, Boštjanček, dočakal si! Zdaj pa kar v hišo, da postaviva jaselce!«

V hiši gori z mračnosanjavim žarom svetiljka. V koticu pri oknu je določil prostor za jaselce. Trioglata deska je že pribita.

Boštjanček sedi, gleda in spremlja očeteve kretnje rok. Občuduje žametni mah, ki je stvoril v kotu zeleno goro. Pastirčki so privriskali v pobožnem veselju na to zeleno goro, bele ovčice so polegale po žametnem mahu. Koliko ovc in koliko pastirčkov je to! Boštjančku se zdi, da sliši pastirčke vriskati.

»Ja, oče, kje je pa hlevček za Jezusčka, da mu bo gorko na mehki slamici?«

»Vse še pride, vse — radoznalček!«

Na levo pod goro naredi oče skalno duplino, v njo pa položi Jezusčka v jaslíh in postavi poleg Marije in svetega Jožefa. Preko gore do jaselc pelje bela pot... Vrh jaselc plava zvezda, z zlatim repom se dotika gore.

»No, fant, ali bo?«

Vesel, prevzet pokima Boštjanček: »Bo, bo!« Govoriti ne more, ker mu je srcece polno blaženstva in dobre volje.

»Jaselce so postavljene. Fant, steci k mami po lučke!«

V čudežni votlini zatrepeta lučka ob lučki, obsveti jaselce in božje Dete.

Tri lučke goré ob jaselcah, troje tihih upanj, tri pobožne želje, tri vroče prošnje.

»O, Boštjanček, kako lepe so tvoje jaselce!« zavrísne mati, ko stopi v hišo. Roke ji zaplosknejo, oči v poznani tajnosti zablesté...

Sveti večer, božična noč!

Tri lučke gore ob jaselcah, troje tihih upanj, tri pobožne želje, tri vroče prošnje! Tri lučke trepetajo ob jaselcah, troje bogatih upanj, ki naj bi jih izpolnilo božje Čudo; tri pobožne želje, ki naj bi jih ovenčalo s svojo Dobroto; tri vroče prošnje, ki naj bi jih slišalo in uslišalo Detece, v plenice povito, v jasli položeno — Boštjančku.

Tako moli mati, drhti očetovo srce, deček pa zre nepremično v postavljenih jaselce. Tisoč misli mu je v duši, milijon vzklikov v srcu, a ustka molče v sladkem zavzetju.

Zunaj diha noč. V svetonočne sanje so odeta brda, zastrte v sneg molče poljane, bele ceste drhte, potok poje pesem svete noči, vrbe ga spremljajo.

Iz dalje drhti zvon. Oznanja polnočno skrivnost... Rahli odmevi trkajo na okenca srečne hišice Boštjančkovega doma, zapoje v srcih treh vernih ljudi in jih vabijo, vabijo...

Zvon poje, kliče... Nebeške zvezde goré, svetonočne sanje polzé po zlatih nitkah od neba na zemljo.

Oče z baklo v roki spredaj, mati oklepaje Boštjančkovo ročico, in on sam — kako drobi v veselju korake! »Mama, kako je lepo nocoj! Ali vidite Matjažev hribček — kako se sveti! Tam menda ni jaselc?«

»Povsod so danes jaselce, povsod lučke. Angelci jih postavljajo, angelci užigajo, in povsod vasuje nocoj Jezusček in blagoslavlja ter osrečuje.«

Zvon kliče, vabi, poje... Čudežna pesem vstaja po širni zemlji, užiga srca otrok, krepi duše mater, ogreva srca očetov.

Boštjančku je gorko, zelo gorko in svetlo v duši. Pred njim visok plamen — očetova bakla, na desni lučke, na levi lučke, na nebu lučke, in materina roka je gorka in mehka.

Z belino odeta, s svetonočno zarjo oblita se je dvignila pred njimi farna cerkev. Sedeta z mamo v klop. Kakor da so se angelske roke dotaknile orgel, tako mehko zapojó na koru in vse zadržti po cerkvi: »Sveta noč...« Mašnik v zlatem ornatu stopi pred oltar. Boštjančku zamiglja pred očmi prečudna svetloba.

Ves oltar je ena sama vesela velika luč. Sredi nje leži v jaselcah božje Dete, dvíga ročice in blagoslavlja in se smehlja. In angelci plavajo okrog njega in ga posipavajo z mehкими, belimi rožami. V sladkem genotju neso Boštjančka sanje k Jezusčku: »Ti veš, Jezusček, da imam rad mamo in ateja, in ti veš, kako lepe jaselce imam doma. Tudi tebe imam zelo rad. Boš prišel k nam? Z menoj pojdi in z mamo, poneseva te! Radi te imamo.«

Mehka roka poboža Boštjančka po vročem čelu. Sedi v klopi, ves zamaknjen, pri mami, in Jezusček je prišel k njemu v vas. Gleda...

Glasneje zapoje orgle. V drhtečih valih zadoni pesem po cerkvi. Po kadilu zadiši. Tisoč srebrnih strun zabrni v zvonovih...

Sveta noč, blažena noč!

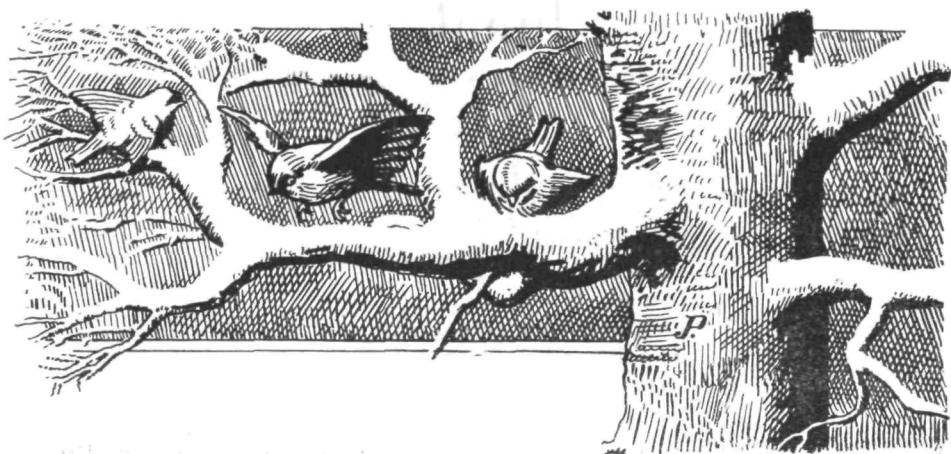
Kako je prišel Boštjanček domov, sam ni vedel. Angelci so ga nosili na mehkih rokah, in Jezusček mu je delal družino.

V hiši pri jaselcah so še gorele tiste tri lučke. Troje upanj, tri želje, tri prošnje...

*

Otrok moj! Najsvetlejše so lučke v sveti noči. Spravi jih v kamrico svojega srca, da te bodo grele, ti svetile in te osrečevale na težki poti skozi življenje.

Anton Žužek:

Ptičke.

Zrnca so vsa pobrana,
proč je zadnja slamica:
črne ptičke v belem snegu,
kje je vaša mamica?

Jaz pa mamico imam,
čizmiče in rokavičke
in pogače dober kos:
nate, nate, ptičke!

Matko Krevh:

Junak.

Veselo-resna igra v treh dejanjih.

OSEBE:

Borovnica, želarka (kočarica)-vdova.

Franica, 15 let

Jelica, 12 let

Slavka, 10 let

Tonček, 9 let

} njeni otroci.

Jera, beračica-samotarka,

Angel varih,

Čarovnica,

Škratje.

Prvo in tretje dejanje se vrši pri Borovniku, drugo v mračni gozdni globeli.

PRVO DEJANJE.

Borovnica, otroci. Deklice delajo iz pisanega papirja cvetice za Betlehem, mati pripravlja pogačo, Tonček obeša jabolka na niti. Pojejo božično pesem.

Slavka (materi, ki se solzi): Mama, zakaj jokate? Poglejte cvetice, ali niso ko sveže? Jej, kako bodo jaselce lepe!

Borovnica: Le veselite se, otroci! Tudi jaz bi se veselila, ko bi...

Franica: ... še ata živeli, kaj ne? Lanski božič je bil bolj vesel. Oh, ta grda smrt, ki nam je vzela dobrega ateka!

Jelica: Za božič so nam kupili nove čeveljčke in volnene jopice.

Borovnica: Božja volja se je zgodila. Moliti moramo za očeta, to nas bo potolažilo, očetu pa pomagalo.

Slavka: Mama, kdo nam bo pa letos priskrbel božično drevesce? Lani so nam ga prinesli ata iz gozda.

Tonček: Božično drevesce priskrbim jaz.

Sestre: Ti? Glej ga, glej!

Franica: Kar bi na drevescu dobrega viselo, to bi ti že priskrbel — za svoj želodec.

Tonček: Tak sladkosnedež nisem, kakor si ti misliš. Eh, saj ti tudi rada ližeš sladkarije!

Jelica: Tonček niti ne ve, kje božična drevesca rasejo.

Tonček: Na tvojem nosu gotovo ne!

Slavka: Še od leskovih grmov jih ne razločuje.

Tonček: Aha! Z leskovko so ti mama dali, zato jo tako dobro poznaš!

Borovnica: Otroci, sveti čas pripraviti se, je dvakrat greh. Kdor ne bo priden, ne dobi pogače!

Franica: Na drevesce smo pa kar pozabili! Jaz si kar misliti ne morem božiča brez drevesca!

Tonček: Saj sem rekel, da priskrbim božično drevesce jaz. Mar ne vem, kje rasejo?

Borovnica: Za letos zadostujejo jaselce. Kaj boš hodil v tej zimi v daljni gozd!

Jelica: Da te volk požre...

Slavka: Da te škratje zvodijo v prepad k čarovnici...

Tonček: Mislite, da se jih bojim? Že dvakrat sem bil z atekom v gozdu, pa sem ostal še živ!

Jelica: Seveda, ker so te ata branili.

Tonček: Nobenega volka ali škrate nisem videl.

Slavka: Ker so takrat spali v votlinah.

Borovnica: Ne branim ti zaradi volkov ali škratev, temveč zaradi zime in daljave. Naš gozdič je onkraj griča v globeli, kjer je še podnevi mračno.

Tonček: Zdaj je šele dopoldne — kdaj bo še noč! Prav nič me ne bo strah!

Borovnica: Tonček, vem, da si pogumen, toda vseeno je predaleč in premrzlo zate!

Tonček: V šolo imam še dalje in je tudi mrzlo, pa še vendar nisem zmrznil.

Sestre: Naj gre, saj daleč ne bo prišel!

Jelica: Zajca se bo prestrašil!

Slavka: Zebica se mu bo usedla na nos!

Franica: Saj ne ve, kje je naš gozd.

Tonček: Boljše vem ko ti! Mama, saj me pustite? Toplo se bom oblekel ter vzel sekirico. Prosil bom angela variha, da me varuje. Boste videli, da bom prinesel iz našega gozda lepo drevesce!

Borovnica: Franica naj te spremi! Jelica, pazi na testo! (Odide na desno.)

Tonček: Sam pojdem! Kaj bi se bal, saj nosim hlače!

Sestre: Bojiš se!

Franica: Stavim ne vem kaj, da si ne upaš sam v gozd.

Tonček: Kaj mi daš, pa grem takoj!

Franica: Kopasto skledo žgancev ti skuhamo.

Jelica: Pa jih boš moral sam spraviti pod streho!

Slavka: O jej! Počil bo!

Tonček (vesel): Velja! Udari! (Franica mu da roko.)

Franica (gre proti desni): Mama, čujte! Kopasto... (Odide.)

Jelica: Kopasto skledo žgancev še sosedov hlapec ne pojé.

Slavka: In je tak velikan kakor Brdavs v šolskem berilu!

Tonček: Jaz jih pa bom!

Jelica: Ali ne veš, da je danes post?

Tonček: Vem, pa gospod katehet so rekli, da se sme vsak človek enkrat na dan nasititi.

Jelica: No, sit boš gotovo, če boš pojedel skledo žgancev. (Franica se vrne.)

Franica: Mama so se nasmejali Tončkovemu pogumu. Rekli so, da so že prej pristavili lonec za žgance, ker jih bomo jeli za obed. — Tonček, ti pa kar doma ostani!

Tonček: Kakor sem rekel, tako bom storil. Jaz sem mož-beseda. Zdaj grem in se napravim za gozd. Pripravite žgance! (Odide.)

Sestre: Hahaha, kakšen junak!

Franica: Boste videle, da bo šel. Kar si on vtepe v glavo, to gotovo stori.

Jelica: Strah ga bo teme v gozdu.

Slavka: Slišal bo lisjaka lajati, pa bo mislil, da je volk.

Fránica: E, veš, volkov ni pri nas; a mene je vseeno groza tistega gozda, o katerem so mi rajni dedek toliko čudnega pripovedovali. Dobro se še spominjam, ko so govorili o čarovnici in škrtih, ki so doma v prepadu tik gozda.

Slavka: Jaz bi že ne šla v oni gozd, četudi je naš.

Jelica (Franci): Ali si ti že bila kdaj v njem? Kaj si videla?

Fránica: Srečala sem le beračico Jero, ki stanuje v napol podrti ogljarski koči blizu našega gozda.

Jelica in Slavka: In je ni strah same tam blizu prepada?

Fránica: Prav nič. Jera je nekoliko gluha. Hrani se s tem, kar najde v gozdu in kar ji darujejo dobri ljudje. Moli pa veliko; vsak dan najmanj deset rožnih vencev.

Slavka: Čarovnica in škrti se je gotovo boje?

Jelica: Lahko si misliš, da jim ni všeč. (Tonček se vrne. Oblečen je v dolgo očetovo suknjo, na glavi ima kosmato kapo, okrog vratu velik robec. V roki cekar s sekirico in lončkom, ki je skrit. Sestre se mu krohotajo.)

Tonček: Kaj se režite? Ali še niste videle drvarja, ki gre v gozd po drva? Žgance na mizo!

Sestre: Mama, mama! (Borovnica od desne.) Poglejte našega Tončka!

Borovnica: Danes ni pust, da si se tako našemil! Odloži brž suknjo ter se loti drugega dela!

Tonček: Mama, saj ste mi dovolili? Ali mislite, da me je strah? Zmrznil gotovo ne bom v tej obleki. Prosim za žgance — mudi se mi!

Sestre: Mama, pustite ga, naj gre!

Francka: Jaz grem takoj za njim.

Jelica in Slavka: Midve bova pa molili zanj.

Borovnica: Torej pojdi v božjem imenu! Toda škode ne smeš delati in pazi, da se ne vsekaš!

Tonček (vesel): Mama, saj sem lani videl, kako so ata izbirali in sekali. Prosim, dajte mi žgance!

Borovnica (Franci): Fránica, pojdi po žgance! Tonček, najej se lepo. (Ga pokriža.) Angel varih naj te varuje! (Odide s Franico, ki se takoj vrne z žganci.)

Slavka: Ali res misliš pojesti vse žgance?

Jelica: Trebuh te bo bolel!

Tonček: Rekel sem, da bom spravil vse žgance pod streho.

Jelica in Slavka: Ojoj, ojoj! (Fránica z žganci.)

Tonček: Živio žganci! (Se usede za mizo, se odkrije in pokriža.)

Fránica: Saj ni treba vseh pojesti. Nasiti se, potem pa hajdi po drevesce! Glej, da se kmalu vrneš. Me bomo jaselce hitro sestavile.

Tonček: Preden boste gotove, se že vrnem z drevescem. Idite v kuhinjo, me ni treba gledati pri jedi.

Sestre: Tonček, le previden bodi! (Odhajajo.)

Slavka: Pa počiti ne smeš! (Odidejo.)

Tonček: Hvala Bogu, sam sem! Zdaj pa le žgance pod streho! Oj, kako bodo teknili beračici Jeri! (Vzame iz cekarja lonec, vsiplje vanj žgance ter postavi prazno skledo na mizo.) Ubožica je lačna. Še kruha ji nesem. (Vzame ga iz miznice.) In jabolk. (Vzame jih z mize.) Ona mi bo pa poiskala drevesce ter me varovala škrtov. Angelčka tudi poprosim, da me spremlja. (Poklekne ter moli:) Sveti angel varih moj... (Nato se po-

križa. Angel se prikaže ter hodi ves čas od Tončka neopažen za njim.) Zdaj pa kar lepo v temni gozd. (Vzame cekar in odide. Angel za njim. — Kratek cdmor.)

Jelica (od desne): Tonček, ali si že pojedel? Joj, ni ga!

Slavka: Odšel je. (Pogleda v skledo.) Mama, vse žgance je pojedel! Uh, počil bo!

Borovnica: Ni mogoče! Kam jih je neki spravil? (Iščejo.) Morda jih je odnesel? Kaj bo ž njimi?

Franica: Hitro na delo, da postavimo prej jaselce, preden se Tonček vrne z drevescem!

Jelica: Hitro, hitro!

Slavka: Da bi Tonček le ne počil!

Z a s t o r.

(Nadaljevanje.)

Mladinski novičar

Toplice pri Novem mestu. O Vseh svetih so minula tri leta, odkar so nas zapustili naš voditelj, gospod kaplan K. Cuderman. Odšli so na novo službo v Trebnje. Kako nam je bilo težko pri slovesu! Od takrat smo kar utihnili z dopisi. Molčali smo torej tri leta, pa vendar še nismo umrli — še živimo.

V teh treh letih se je v našem Marijinem vrteu zgodilo marsikaj vselega, pa tudi žalostnega. Naš je še vedno vseh skupaj — dečkov in deklic — čez sto. Vsako leto jih nekaj prestopi v Marijino družbo, pa dobimo spet mlajše bratce in sestrice. Kakor prej, tako imamo tudi zdaj večkrat shode pred tabernakljem. — Lansko leto (1926) smo šli na romanje v Lurd pri Št. Jerneju. Ob tej priliki smo obiskali tudi samostan v Pletterjah. Dečki so bili tako srečni, da so jih spustili v samostan. Videli so celice, kjer pobožni redovniki premišlujejo in molijo. Deklice smo pa morale ostati zunaj samostana. Gospodje patri so za slovo vse romarje — tudi matere, ki so šle z nami — še pogostili. Bog jim stotero povrni! Nikdar ne bomo pozabili tega samostana. — Letos med počitnicami smo šli pa na Trško goro in v Šmarjetne toplice. — Na skromen način smo proslavili tudi jubilejno leto svetega Alojzija. Opravili smo šestnedeljsko pobožnost v čast svetemu Alojziju. V spomin na to leto smo naprosili toliko denarja, da smo kupili sliko svetega Alojzija in jo obesili tam, kjer imamo shode. Kar nam je od slike ostalo, smo poslali v misijone za odkup štirih zamorčkov.

Letos se je naš Marijin vrtec precej skrčil po številu. Štiri deklice so odšle v Ameriko. Enega dečka pa v kratkem zgubimo, gre tudi v Ameriko. — V avgustu se je ponesrečil Janez Gorše, učenec III. razreda, iz Meniške vasi. Vžgal se je smodnik in opalil dečka. Prepeljali so ga v Kandijo v bolnico, pa je tam umrl.

V našem Marijinem vrteu je še ena velika napaka, da imamo premalo »Angelčka«. Do prihodnjic se bomo tudi v tem poboljšali. **Marijin vrtec.**

Mlada rešiteljica in mlad rešitelj. Učenki Leopoldina Janežič in G. Pauer iz Trbovelj sta nabirali borovnice v borštu. Leopoldino je pičil modras v nogo, da je kar omedlela. Prijateljica jo je zadela na ramo in nesla z največjim naporom domov, kjer so ji ob stegnu prevezali nogo in dali požirek alkohola. V bolnišnici so deklici rano prerezali in ji vbriz-

gali protistrup. — G. Pauer se je res junaško obnesla, kajti nositi tri ure nelahko breme, ni karsibodi, zlasti, ker je sama bolj šibka. — Dobro bi bila naredila, če bi bila nesrečni tovarišici takoj rano prerezala. Seveda s snažnim nožičem. Tako je storil g. nadučitelj A. Flajs v želimljah pri Ljubljani. Tam doli je nabiral desetletni učenec Anton Nučič na praznik sv. Rešnjega Telesa popoldne borovnice, pa se mu je pripetila ista nesreča, kakor gori omenjeni Poldki. Gad ga je pičil v roko. Šolski upravitelj mu je prerezal rano, da je iztekla zastrupljena kri; nato mu je podvezal roko. Radi varnosti so pa vendar fantiča poslali v bolnišnico, dasi je bil že iz nevarnosti. — V Nedelici (Prekmurje) je peljal ondotni učitelj Alojzij Puppis svoje učence na odmor v Lendavo, ki teče mimo vasi. Vse je bilo veselo pri kopanju. Učitelj pa, ki ni znal plavati, je zabredel v globino in se potopil. Ko ga ni bilo na površje, je imel učenec Josip Györköš toliko poguma, da je splaval na kraj nesreče, se potopil in kmalu privlekel napol mrtvega učitelja na površje. Junaški rešitelj, kajne? Kdo bi ga ne občudoval!

Redek slučaj. Orel je mogočen ptič, vesti pa nima nič. Kar meni nič tebi nič se loti tudi malega otroka, če nima varstva. Nedavno je doli v Banatu (blizu vasi Kuštilj) neka mati delala na polju. Svojega deset mesecev starega otročiča je pa položila v senco bližnjega drevesa. Kakor bi trenil, se je spustil z viška velik orel, pograbil otroka in ga dvignil. Toda precejšnje teže vseeno ni zmožel. Svoj plen je moral spustiti z višine kakih 25 metrov. Sreča v nesreči je bila, da je prav takrat prišel mimo neki pismonoša, ki je vse to opazil, pa je dete tako spretno in srečno prestregel z rokami, da je ostalo nepoškodovano.

Zamena. Iz kraja Monte Testaccio blizu Rima so prišli romarji v sveto mesto Rim in bili sprejeti tudi od sedanjega papeža Pija XI. Pri tej priliki je izročil preprost otrok iz neke delavske družine svetemu očetu belo, svileno čepico, ki jo imenujejo »Pileolus«, ter prosil v zameno drugo, ki jo je sveti oče imel na glavi. Sveti oče je ustregel želji. Romarji hranijo zdaj to čepico kot poseben spomin na velikonočno romanje v Rim in k papežu.

Bodi previden! Enajstletni fantič tam na Zgornjem Frankovskem v nekem kraju, ki se doslovno prevedeno imenuje »Cerkvena Ljubljana« (Kirchen-Laibach) je pasel kravo. Imel jo je navezано na vrvi. Igral se je pa na ta način, da si je ovil vrv okrog telesa. Pri tem se je pa krava splašila in zdirjala. Deček se ni mogel rešiti motvoza, pa ga je besneče živinče vlačilo v diru za seboj toliko časa, da se je deček onesvestil. Kmalu je izdihnil. Iz igrače in šale je nastala smrtna nesreča. Kako bi potolažili potrte starše? Rekli bi: Nič se ne zgodi brez božje volje. Deček je bil brez dvoma v milosti božji. Morda bi pozneje ne bil več.

Psiček in mucek sta ljubki živalci, dokler se ne postarata in ne postaneta nebolgljena in krmežljava. Pri starih živalih je pa še ta nevarnost, da postane rad pes »stekel«, ali da se ga prime — kakor pravimo — steklina. Take zverjadi se je pa bati. Če te ugrizne, so strašne posledice. Pred nekaj tedni je v vasi G. Dobrava (Medjimurje) uklal stekel pes šestletno deklico F. Banek. V nedeljo, 10. aprila, so se pojavile na nji prve posledice in so čez tri dni postale strašne. Deklica je imela izbuljene oči, gledala je divje, kričala, grizla ter grabila vsakega hlastno za roke, brado in nos. V četrtek nato so se ji jele cediti sline iz ust in so jo zadušile. Če bi se komu kje kaj takega pripetilo, je treba takoj in v vsakem slučaju naznaniti oblasti, da se poskrbi čimprej zdravniška pomoč.

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Noga.

Noga se ne ravná po čevlju.
Niso vse noge po enem čevlju.
Kakršna noga tak čevlj.
Male noge v velikih čevljih ne pridejo
daleč.
Marsikdo z nogami podere, kar z ro-
kami zgradi.
Če je desna noga hroma, Bog levo
utrđi.
Noge ni brž odrezati, četudi boli.
Na eni nogi je tudi domov težko.
Boljše na lastnih nogah ko na tujih
stolih.
Na tujih nogah stati ni dobro.
Če si slabih nog, zgodaj vstani!
Boljše, da se z ного spotakneš ko z
jezikom.
Nihče ne brcne z obema nogama
hkrati.
Pri nogi svetiljke je najmanj luči.
Videla konja kovati, pa je dvignila
žaba ного.
Več nog ko ima mrčes, počasneje hodi.

Reki.

Na noge!
Od mladih nog.
Od nog do glave.
Izpod nog spraviti.
Pod noge se dati komu.
Na lastne noge se postaviti.

Drobiž.

Zakaj ljubimo svoj narod?

Napisał Vitogoj Slavenko.

I.

Ko so bili Izraelci v babilonski suž-
nosti, niso pozabili svoje domovine,
zlasti ne Jeruzalema. Ob rekah babi-
lonskih so sedeli in jokali, na vrbe so
obesili svoje harfe in citre in v grlu
jim je zamrla pobožna pesem. In rekli

so: Naj nam usahne desnica, če po-
zabimo tebe, o Jeruzalem; naj nam
onemi jezik v ustih, ako se ne bomo
več spominjali tebe; ako tebe, o Je-
ruzalem, ne bomo več smatrali za vr-
hunec svojih radosti.

Glejte, vročo domovinsko ljubezen!

Tudi naše slovenske pesmi pogosto
opevajo ljubezen do domovine. Kako
lepa je dr. Razlagova pesem »Domo-
vini«:

Bodi zdrava, domovina,
mili moj slovenski kraj!
Ti prekrasna, ti edina
meni si zemeljski raj!

Tuje šege, tuje ljudstvo
so prijatljji, bratje ne.
Slava le, slovansko čustvo
moje veselí srcé.

Primi celov (poljub), zemlja mila,
primi srce moje v dar,
da bi vedno matka bila
nepozabljena nikdar!

Zlasti se pa odlikujejo po goreči
ljubezni do slovenske domovine in do
naroda mnoge pesmi Simona Gregor-
čiča. Vzemimo prelepo pesem »Domo-
vini«:

Oj, zlata mati — domovina!
Ti krasna si, krasnejše ni,
kar jih obseva zarja dneva.

Pesnik ognjevitó zatrjuje svoji za-
tirani domovini:

Ker ves te svet tepta z nogami,
jaz ljubim tem srčneje te,
jaz ljubim tem zvesteje te,
a ljubim te — s solzami!

In potem vzklika s srcem, prepol-
nim domovinske ljubezni:

Oj mati moja domovina,
ljubezen moja ti edina,
ti moja skrb in bolečina,
Bog čuvaj dobrotljivi te,
Bog živi te, Bog živi te!

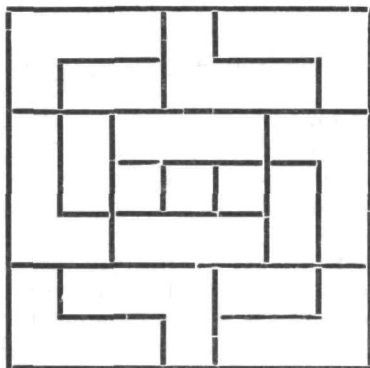
Ko čitamo take domoljubne pesmi, se tudi naše srce užiga od ljubezni do naroda in do domovine. A potrebno je, da si znamo dati tudi jasen odgovor na vprašanje: Zakaj ljubimo svoj narod in svojo domovino? Kajti čuvstvo je slepo in je kakor slamnat ogenj, ki hitro dogori. Šele prepričanje, da je čuvstvo dobro in pravo, in razlogi, zakaj je dobro in pravo, dajo čuvstvu moč, vrednost in trajnost.

(Nadaljevanje.)

Uganke, skrivalice in drugo.

1. Mozaik.

(Miroljub, Vižmarje.)

Sestavi iz delov tega kvadrata ime slovenskega mesta.

2. Razvrstilna uganika.

(Miroljub, Vižmarje.)

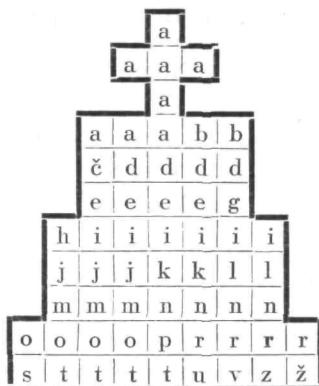
Kako moraš mesece:

januar,
februar,
marec,
april,
junij,
julij,
september,
oktober,
november,
december

razvrstiti drugega pod drugega, da boš čital v navpični vrsti od vrha navzdol ime dneva v tednu?

3. Spomenik.

(Milič M.)

Soglasnik — kača — soglasnik — ribiško orodje — domača žival — redovniški naziv — blago dejanje — ime mladih živali — del hiše — leposlovni list — velik otok v Atlantskem oceanu.

Po sredi dol se bere ime slovenskega pisatelja.

Rešilci in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 10 dni po izidu lista in se objavljajo le imena onih rešilcev, ki bodo rešili vse zagonetke — v prihodnji številki.

Rešitev 4. štev.:

1. Knjiga.

Beri, kakor ti kažejo strani: najprej prvo kolono, potem četrto, nato tretjo in nazadnje drugo.

Prvo in tretjo od zgoraj navzdol, drugo in četrto pa od spodaj navzgor.

Dobiš takó:

»Po knjigah samo ne prebiva modrost, kot mesec ne v zrcalu vode.«

2. Čarobni kvadrat.

s o d a r
o b a r a
d a g o n
a r o m a
r a n a r

3. Posetnica.

Jezikoslovec.